

Vergaderjaar 2025–2026

30 175

Luchtkwaliteit

Nr. 481

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 16 december 2025

Een schone leefomgeving met schone lucht is voor iedereen van belang. De luchtkwaliteit is de afgelopen jaren als gevolg van lokaal, nationaal en Europees beleid sterk verbeterd. Met deze brief informeer ik u over de Monitoringsrapportage luchtkwaliteit en de implementatie van de herziene Europese richtlijn luchtkwaliteit.

Luchtkwaliteit in het afgelopen jaar

Jaarlijks brengt het RIVM de luchtkwaliteit van het afgelopen jaar en de prognoses van enkele toekomstjaren in beeld. In juni werd al duidelijk uit het RIVM-rapport «Grootschalige Concentratiekaarten Nederland (GCN)» dat de luchtkwaliteit in 2024 is verbeterd ten opzichte van 2023 dankzij beleid¹. Het RIVM gebruikt de GCN in combinatie met detailgegevens van decentrale overheden om zo de luchtkwaliteit te kunnen toetsen aan de huidige wettelijke en toekomstige normen. De Monitoringsrapportage Luchtkwaliteit 2025 laat het resultaat hiervan zien. In deze rapportage is de luchtkwaliteit over 2024 in beeld gebracht.

De monitoringsrapportage laat zien dat in 2024 er, net als in 2023, geen overschrijdingen voor stikstofdioxide (NO₂) en fijnstof (PM₁₀ en PM_{2,5}) langs wegen zijn geconstateerd. Veehouderijen zorgen lokaal nog voor een beperkt aantal overschrijdingen van de daggemiddelde fijnstofnorm (PM₁₀). In 2024 is het aantal overschrijdingen licht gestegen naar acht, veroorzaakt door acht veehouderijen in vijf gemeenten. Dit is op een totaal van 5.065 toetslocaties in de buurt van 1.392 veehouderijen. Gemeenten hebben de verantwoordelijkheid om maatregelen ter verbetering van de luchtkwaliteit op te nemen in hun programma's om deze overschrijdingen aan te pakken.

¹ Zie: Grootschalige concentratiekaarten Nederland. Rapportage 2025 | RIVM

Prognoses voor 2030 en 2035

In de monitoringsrapportage zijn ook de prognoses voor de zichtjaren 2030 en 2035 opgenomen. Deze vooruitblik is van belang vanwege de herziene Europese richtlijn luchtkwaliteit 2024/2881² waardoor aangescherpte normen vanaf 2030 gelden. De prognose voor 2030 in de rapportage betreft een actualisatie van het beeld uit de tussenrapportage die de Kamer afgelopen september ontving³. Door nieuwe prognoses en invoergegevens van de bevoegde gezagen komt het aantal verwachte stikstofdioxideoverschrijdingen langs wegen lager uit dan in de tussenrapportage geraamd. Er is tevens sprake van een bijstelling voor het aantal verwachte overschrijdingen van PM₁₀ (omhoog) en PM_{2,5} (omlaag).

Nieuw ten opzichte van de monitoringsrapportage luchtkwaliteit van vorig jaar is een vooruitblik naar het jaar 2035. Meerdere bevoegde gezagen leverden daartoe ook verwachtingen van verkeersontwikkelingen en veehouderijgegevens aan. Hierdoor is nu voor het eerst een gedetailleerder beeld verkregen van de luchtkwaliteit na 2030, waaronder verwachte overschrijdingen. Het RIVM geeft aan dat door onder andere de verdere elektrificatie van het wagenpark de opgave voor NO₂ richting 2035 sterk zal afnemen. Voor fijnstof constateert het RIVM een minder sterke reductie, ondanks dalende emissies, vanwege de aanwezigheid van hoge achtergrondconcentraties. Dit wordt veroorzaakt door lokale bronnen. Deze bevinden zich voornamelijk in en om havengebieden en op enkele plekken met industriële activiteiten. Mochten daar bijvoorbeeld woonhuizen in de buurt staan, dan kan dat overschrijdingen opleveren. Dit aantal is, zoals het er nu uitziet, beperkt.

Stand van zaken implementatie richtlijn luchtkwaliteit

Werkzaamheden om de richtlijn luchtkwaliteit 2024/2881 te implementeren zijn in volle gang. Een toezegging⁴ op dit onderwerp is de wijze waarop de samenwerking tussen Rijk, provincies en de gemeenten in het kader van de richtlijn vormgegeven wordt. Het Ministerie van IenW spreekt hierover met onder andere decentrale overheden, waarbij een aantal opties wordt verkend, waaronder een programmatische aanpak. Een dergelijke samenwerkingsvorm zou kunnen helpen bij het mogelijk maken van ruimtelijke en economische ontwikkelingen waarbij de nieuwe luchtkwaliteitsnormen worden nageleefd. Deze optie wordt de komende periode verder verkend. Uiterlijk eind 2028 wordt met één of meer routekaarten aangetoond hoe Nederland met beleid en maatregelen de grenswaarden (zoveel mogelijk) wil gaan halen. Een eventueel beroep op uitstel wordt met dergelijke routekaarten onderbouwd.

Naast het halen van grenswaarden zal bij de inwerkingtreding van de richtlijn in december 2026 ook op informatievoorziening en meten aan nieuwe verplichtingen worden voldaan⁵. Het RIVM richt als onderdeel van de extra meetverplichting op dit moment twee zogenaamde luchtkwaliteits-supersites in. Hier worden de achtergrondconcentraties van veel meer luchtverontreinigende stoffen gemeten, waaronder ultrafijnstof, koolstofmonoxide, gasvormig kwik en benzeen. Hierdoor kan inzicht worden verkregen in de concentraties en trends van deze stoffen door heel Europa. Zoals eerder aan de Kamer medegedeeld worden deze supersites in Rotterdam, in samenwerking met de DCMR Milieudienst Rijnmond, en in Cabauw gesitueerd. De eerste nieuwe meetresultaten op de supersites

² Volledige tekst op EUR-Lex: Herziene richtlijn luchtkwaliteit

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2025–2026, 21 109 en 30 175, nr. 274

⁴ Toezegging TZ202505-104

⁵ Kamerstukken II, vergaderjaar 2024–2025, 30 175, nr. 470

kunnen in de loop van 2026 op de website www.luchtmeetnet.nl worden ingezien. Verwachtingskaarten voor concentraties van $\text{PM}_{2,5}$ in de lucht zijn sinds kort ook op deze website beschikbaar. Deze vormen een onderdeel van de uitbreiding van informatievoorziening bij episodes van slechte luchtkwaliteit (smog).

Tot slot

De luchtkwaliteit in 2024 was – mede dankzij beleid en het voor de luchtkwaliteit gunstige weer – beter dan het jaar ervoor. De dalende trend in luchtverontreiniging zet zich ook voort richting de toekomst. Het RIVM constateert echter dat, met de strengere grenswaarden in 2030, er naar verwachting sprake zal zijn van overschrijdingen. Een passende aanpak is nodig om ervoor te zorgen dat ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de woningbouwopgave, mogelijk blijven waarbij we ook de grenswaarden in 2030 halen. Dit vraagt om een gezamenlijke inzet waar ook het komend jaar hard aan gewerkt zal worden.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat,
A.A. Aartsen